

“Sızlanan Edebiyattan Nefret Ediyorum” Şener Özmenle Röportaj

Röportajı Yapan: Mihemed Şarman

Şener Özmen Kürt sanat kamusunda farklı disiplinlerde başarılı eserler veren çok yönlü mümbit bir sanatçıdır. Şiirleriyle edebiyat dünyasına giriş yapsa da uzun süre güncel sanat alanında yaptığı ayrık, politik çalışmalarıyla tanındı. Çağdaş sanat alanındaki çalışmaları yurt içinde ve yurtdışında birçok sergide, önemli sanat festivallerinde izleyicilerle buluştu. Son yıllarda çalışmalarının çoğunu Kürtçe yapan sanatçı kısa sürede ilgiyle karşılanan ve çeşitli dillere çevrilen roman ve öykü kitaplarıyla adından söz ettirdi. Farklı alanlardaki üretimlerinin yanı sıra sanat, edebiyat teorisi üzerine de eserleri bulunan Özmenle edebiyat, sanatın günümüzdeki durumu, sanatçının değişen zaman karşısındaki tavrı üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik.

Mihemed Şarman: *Her şeyin çok hızlı yaşandığı, suretle unutulduğu gerçek ile gösterge arasındaki ilişkinin bozulup yarığın açıldığı üstelik “yeni” diye adlandırılanın bir başlangıç ve değişim vaat etmekten yoksun, başlamadan eskiyen bir yeni olduğu sıkça vurgulanıyor. Bu durum haliyle odaklanmayı ve derinleşmeyi imkânsız hale getiriyor. Bu hız, unutuş ve gerçeklik yitiminde sanatçı odaklanmak ya da odağı kaçırmamak için neler yapabilir?*

Şener Özmen: Nicedir (yani Lyotard’ın *Postmodern Durum*’u hayatımıza gireli beri diyelim) böyle, tarif etmeye çalıştığımız (ve çalıştığımız) bir zaman diliminde yaşadığımızı düşünüyoruz, üstelik Lyotard’ın sözünü ettiği postmodern bir toplumda yaşamıyor (yaşamıyoruz, hayır!) ve bilgi sorununu¹, bu toplumlardaki

1 - Lyotard çalışmasının nesnesini, en yüksek derecede gelişmiş toplumlarda bilginin durumunu araştırmak ve yeni tezler öne sürmek üzere ortaya koyar, burada bahse konu olan toplumların birinde yaşamadığımızı anlamak

konumuyla ele almıyor olsak da, karşımıza “meşrulaştırım” ve en çok da “dil oyunları” çıkıyor. Bilgiüreticilerinin (bu kavramı bitişik yazıyorum) ürettikleri ve önümüze koydukları bilginin ne kadar “doğru” olduğunu gösterecek bir aygıtımız yok tabii ki; öyle görünüyor ki bilgiye dair (sosyal medya mecralarını düşünürsek) bilgimizi de, “etik” üzerinden filtreliyoruz ve hakikate dair gittikçe daha çok yalpaladığımızı düşünüyorum. *Orta Dünya*’da değiliz ve etrafımız ne meleksi varlıklarla ne de şeytani *Orklar*’la çevrili, maşallah hafızamız yerinde, “yeni” mefhumu da “yeni” bir şey olmasa gerek, en azından eskiden sunulduğu biçimiyle bizleri heyecanlandırmıyor, yani Pentagon *Roswell*’daki UFO vakasını tüm detaylarıyla açıklasa, Dünya dışı yaşam formlarının varlığını ve temasları kamuoyu ile paylaşırsa bile, tür olarak değişebileceğimizi düşünmüyorum, biz battık, bildiğim tek şey bu! Battık! Ancak sorunuzun bir de “beklenti eki” var, bunu siz “unutuş” ve “gerçeklik yitimi” üzerinden soruyorsunuz, ben de hangisi diye soruyorum, önce hangisi? Unutuş mu, gerçeklik yitimi mi, hangisi daha önce geldi? Birlikte mi davranıyorlar yahut biri, diğerinin etkisiyle mi hareket ediyor? Başlangıçlar ve etkiler konusunda emin değilim, yani benim de kafam hayli karışık (evrenle ilgili bir kafa karışıklığı değil, daha çok kendimi konumlandırmamla ilgili) ve ben de odaklanamamaktan (belli bir konu üzerinde yeterince duramamaktan, ne ki bu süreyi de bilmiyorum) muzdarım! Gerçeklik yitimini bir kez olsun bir sömürgece incelemeli! Virilio’ya döneceğim, onun Batı insanı ve hız meselesini konuştuğu ana, “Batı insanı, kalabalık olmayan nüfusuna rağmen, *daha hızlı* (italikler onun) görüldüğü için üstün ve baskın olarak kabul edildi. Sömürgelerdeki soykırımlarda ya da etnik bir grubun yok edilmesi gibi olaylarda, diğerleri öldükten sonra hayatta kalandır.”² Peki biz ne kadar Doğulu değil, nasıl Doğulularız ki, Batı bitmez tükenmez bir kaynak olarak hâlâ capcanlı hafızalarımızda? Ve farkındayım, konudan konuya sığıyorum ancak bahsettiğin “durum” tam da buna benziyor, unuttuğumuz şey, yaşadığımız yer, unutmak buradan başlıyor, bilgiyi, mitler, ritler, referanslar, hakikat parçacıkları ve diğer akıl almaz şeylerle harmanladıktan ve Twitter’a saldıktan sonra kabulleniyoruz, yani zaten bir gerçeklik bozumunun içinden salıyoruz bilgiyi ve bu bilgi, bir müzenin pandemi döneminde hangi saatlerde sınırlı sayıda izleyici kabul etmeye başlayacağı bilgisi değil, çünkü bunun hayatını (moral seviyeni, insanlarla ilişkini ve uyku saatlerini) kökten değiştirmeyeceğini biliyorsun, Benjamin bunu parlıtlı bir biçimde aktarıyor; “Schuler’in bir sözü ağızlarında dolaşıp duruyor. Her bilgide, diyor, bir damlacık terslik olmalı. Tıpkı antika bir halı deseni ya da kabartma üstündeki düzgün çizgiler bir yerde hep nasıl yolundan şaşırırsa öyle...” ve neden mesela sanatçıdan bekleniyor odaklanmak ya da odağı kaçırmamak? Pekâlâ odağımı kaçırmış pek çok “başarılı sanatçı” örneği de verebilirim, buna karşı aklıma hiçbir şey yapmamak geliyor, hele de akademik bir zeminin yoksa, bilimsel

için, bu ilk dipnotu gerekli gördüm. (ŞÖ)

2 - *Hız ve Politika*, Paul Virilio, Metis, Birinci Baskı, 1998.

bir çalışmanın merkezinde değilsen, borsada çalışmıyorsan ve daha bir dizi işle uğraşmıyorsan...

İnsanın evrenle bir diyalog kurmasını, bulunduğu yeri, zamanı tartıp, varacağı yer hakkında bir feraset sahibi olması için öteden beri kullandığı duyu ve duyumsama kanallarının ve ümitlerinin tüm payı gittikçe “Göz”e gözün uzantısı olan görselliğe verilmiş gibi. Saydığımız iletişim kanallarının göz (görme, görülme) karşısında hızla irtifa kaybettiği malumunuz. Güncel sanatın temel etkilene alanının göz, görsellik üzerinde olduğunu varsayarak böylesi dünyada güncel sanat bize neler söyleyebilir?

Öncelikle kendi tarihini, bugün içinde üretildiği konumuna dair spesifik bir bilgiyi, sanat sistemi üzerine pek çok şeyi gizlese de [zira sanatçının da görmediği alanlar var, görmeye başladığı andan itibaren muhtemelen sanat üretmeyeceği, ancak belki yazacağı noktalar], dolaşıma dair kimi ipuçları. Güncel sanatın muazzam yükselişine ilişkin çok az sanatçının bilgi üzerinden katkı sağladığını görüyoruz, bu durum, kendisinden ve çalışmalarından büsbütün bağımsız bir bölgede gerçekleşiyor gibi. Anı ve hikâye yazımının sanat eleştirisini ne hale soktuğunu görmüyor muyuz sahi? Son yirmi yılın sanat eleştirisi etiketle ortaya çıkmış metinlerine bir bakın, ne anlatıyorlar size? Gidilmeyen, görülmeyen sergilerin okumaları, geç kalınmış ve yenilerde ele geçirilmiş çağdaş sanat kitaplarının etkisiyle kaleme alınmış meseleler, başarılı sanatçılar için methiyeler ve sıkıntı günlükleri... Sanatçıların eleştiri metinlerini ciddiye aldıkları, az da olsa kendilerine (ve çalışmalarına) çeki düzen verdikleri *Eleştirin Altı Çağı* kapandı (bu iyi de oldu), herkes sorunları ve eksikleri olan (farkında olsun veyahut olmasın) birer Tanrı ve Tanrıça artık. Yine de [güncel sanatın] bir şeyler söylediği, dünyaya ve şeylere dair önemli (veyahut önemsiz) şeyler anlattığını söylemek mümkün değil mi? Ancak ben meselenin, yani şu “anlatmakla” alakalı zorunluluğun “Doğulu” bir ruh taşıdığını söylüyorum, formlar tabii ki birbirine benzemek zorunda değil. Bir bakın lütfen, gerçeklik duygumuzun dil, televizyon, sinema ve medya dolayımından geçtiği ve hatta onlar tarafından yaratıldığı düşüncesi, 1980’lerde olgunlaşan sanatçı kuşakları üzerinde belirleyici olmuştur, bugün bundan, en azından 80’lerde olduğu gibi söz etmek bana pek olası görünmüyor.

Kimsenin (hiçbir sanatçının) kendi gerçekliğini mitler aracılığıyla yeniden keşfettiğini sanmıyorum, bu anlamda dergilerin de (dergi reklamlarının diyelim) bir etkisi kalmadı. Doğulu olarak ortaya koyduğum sanatçı bireyin, kendi travmasından beslendiğini ve ileri demokrasileri de bu travma ile sarhoş ettiğini söylemek mümkün, bu da bana politik bir tutum olarak görünmekte, yani kendisini pazarlamanın tek yolu gibi. Kadın sanatçıdan regl sürecini, erkek sanatçıdan kendi toplumunun kadınlarıyla ilgili imgeleri aldığımızda, geriye pek bir

şey kalmayacak. Nasıl ürettikleri konusunda da pek fazla bilgiye sahip değiliz, ancak görünen o ki, postmodern öyküleme hâlâ var ve hâlâ bir şeyler anlatmak, daha çok da kendilerini anlatmak için üretmekte. Son yirmi yıldır, Kürt güncel sanatçıları arazinin ve bedeninin yeniden inşası için çaba sarf etmekte. Yine de bir *Sophie Ristelhueber* veya *Allora&Calzadilla* göremiyoruz (bununla birlikte Deniz Aktaş, Mahmut Celayir gibi daha derinden gelen bir ses var, değil mi?) anlıyorum, bu bizim gerçekliğimiz gibi sergileniyor, ancak öyle değil, daha çok, belirlenmiş bir gerçeklikten hareket ediliyor. Bu durumda, kendilerini politik açmazın içine sokmamaya özen gösteren “Kürt” sanatçılar, daha bağımsız üretimler yapabiliyor, açıkçası buna da pek güvenmiyorum, bu bana ilkinden daha sekter geliyor... pekâlâ sorulabilir, Kürt güncel sanatçısının “gözü” nerede diye. Hemen yanıtlamak istiyorum: Tanınmakta, bütün sistem-içi savaşı buna yönelik, bunun için mücadele ediyor.

Gerçeğin çokça buharlaştığı katı olanı bulmakta zorluk çektiğimiz bir zamanda Kürt edebiyatının son derece sert, katı, hâlâ işlenmemiş bir malzeme bakiyesi mevcut. Bu bakiyeye sahip olan Kürt sanatçısı bunu bir imkân sahası olarak mı görmeli? Yoksa bunu da geç kalmanın, çağın gündemine yetişmemenin kabarık listesine mi eklemeli, bu konuda neler söylemek istersiniz?

Mesele Kürt edebiyatı olduğunda, bu muazzam çabayı, Kürt güncel sanatından ayrı okumak gerektiğini söylemek isterim. Hangisinin daha ileride (ve ileriye baktığımızı) nasıl tespit edeceğiz? Buna nasıl ve hangi araçlarla karar vereceğiz? Bunun için ayrıca Kürt güncel sanatının Kürt edebiyatıyla bir etkileşim içinde olması gerekmez mi? Ancak bunun olmadığını görüyoruz, yani söylemek istediğim, bir sanat üretimi, kendisini ulusal edebiyatına dayandırdığında mı daha anlaşılabilir, daha etkin olabiliyor? Tabii ki böyle bir şey yok ve ben bazı alanların sanatın (yerel ve küresel) müdahalesinden uzak kalması gerektiğini düşünüyorum. Katı olan her şey buharlaşıyor, en azından bunu biliyoruz, bunun bir de bizim gibi çatışmalı bir bölgede (gözümüzü savaşa açıyoruz) gerçekleştiğini düşünsenize! Ayrıca şu ‘geç-kalış’a bir imge olarak mı bakmalı (bundan tabii ki edebi açıdan yararlanabiliriz de) yoksa katı bir gerçeklik olarak mı yaklaşmalı? Bu durumu tetikleyen yazarların başında Mehmed Uzun gelir, Uzun’un bütün üretimleri, bu ‘geç-kalış’ın izlerini taşır, sonraki yazar kuşağının da bunu sürdürdüğünü söylemek lazım. Elinizden alınmış her şeye karşı geliştirdiğiniz bu sersemletici hız politikası, kimi zaman kötü bir edebiyat olarak karşımıza çıkar, bunu Uzun’un yapıtları için söylemiyorum, bu genel olarak böyle, yani bugünün Kürt edebiyatçısını tetikleyen olgular, zaten geç kalınmış bir zamana yetişmek gibi bana oldukça absürt gelen bir itkiyle hazırlanmakta, buradan başladığımız-

da önünde sonunda vereceğiniz edebiyat da bu nostaljik geç-kalıştan öte bir şey olmayacaktır. Geçmiş deş, bugünü okumaya çalış, sil baştan geçmişe dön, ardından yine bugünü okumaya çalış, edebiyatımızın nadide karmaşası burada. Dile geç kaldık, modernizmin bütün temalarına geç kaldık, post-endüstriyel bir toplum da değiliz, peki ne yapacağız!? Ne halt edeceğiz bize sunulanlarla!? Ah, evet, tarih! Kürtlerin antik tarihi, *mîrler, kaleler, savaşlar, aşklar...* bugüne ulaşamayacak ne varsa, buna hazırız, buradan yazmaya hazırız. Tematik bir liste olsaydı keşke, listenin başında çatışma kültürünün olacağını görebiliyorum.

Sanatın ve edebiyatın pazarından, pazarın edebiyat ve sanatının konuşulduğu bir dönemdeyiz. Sanat ürünü bu pazarın koşullarını göz önüne almadan hareket etme kabiliyetini tümenden yitirme durumuyla karşı karşıya. Öte yandan sürekli söylenen ve ciddi manada bir haklılık payı olan Kürt edebiyatı bir pazardan yoksundur tespiti var. Kürt edebiyatının pazardan yoksun olması yahut gerisinde kalması Kürt edebiyatına, sanatçısına nitelikli bir alanda ürün verebilme imkânı bahşeder mi? Bu “eksiklik” olarak addedilen durumun tersten bir faydası olabilir mi Kürt sanatçısına?

Daha kötü zamanlarımız da oldu. Mesela Kürt yayıncılığının 90’lı yılları, en iyi zamanlarımız da YÖK’ün açtığı Kürt Dili ve Edebiyatı (ve Kürdoloji) bölümleriyle geldi, sonra bitti. Hiç var olmamış gibi de olmadı açıkçası, sadece elimizde tutamadık, pek çok şey gibi, bunu da hızla siyasetin malzemesi haline getirdik ve tek tek geri verdik. Daha doğrusu burnumuzdan getirdiler. Bir pazar, onu tüketecek ve besleyecek kurumlar olmadıkça (ya da güdük kaldıkça) yaşayamıyor, bunun mümkün olmadığını anladık, ama zaten biliyorduk. En alakasız kesimlerin bile kürsüler ve bölümler ile birlikte Kürtçe öğrenmeye başladıklarını gördük, bu durum, dilin dolaşımını hızlandırdı ve yayınlar peş peşe geldi ki bu süreci, başka söyleşilerde de açıklamıştım. Açılımlara kem gözlerle ve siyasi iktidarın içinden bakanlar da, en az bir bölümden diploma almak ve mezun olmak için birbirlerini ezdiler. Yine de abartmamak lazım, buradan, tüm edebiyatımızı kurtaracak öyle büyük projeler çıkmadı, *Mem û Zîn* varyasyonları çoğaldı belki, klasik edebiyatımızın örnekleri de parça parça, birkaç süreli yayın ve çokça siyaset... yöntembilimsel eleştiri hızlı başladı ve konu kapandı ve diyebilirim ki, sonrası Kürt edebiyatının en saçma üretimleri dönemi oldu. Boş sahneye edebiyat yapan yazarlar geri geldi, tabii kendi “boş” edebiyatlarıyla birlikte. Etki altındaki bir edebiyattan söz ediyoruz değil mi? Yani *Aslı Erdoğan* gibi yazmaktan, *Küçük İskender* gibi dize üretmekten falan... *Ferhad Pîrbal*’ın edebiyat sonrası hayat tarzını, onun edebiyatından daha sık konuştuğumuz ve yargılarda bulunduğumuz bir dönem. Buradan, Kürdistan’ın diğer parçasının yönetsel modelini eleştirmeye, kara-

lamaya çalıştık. Bunu üstelik, elde avuçta hiçbir şey yokken yaptık. Yazar hakları dediğimizde, aklımıza ilk gelen o olduğu için, ödipal temleri geri çağırdık ve en kolay eleştirilebilecek model olarak, Kürdistan'ın güneyini ve tabii ki siyasetini seçtik. Ben bunun tipik bir ikiyüzlülük olmaktan öte olduğunu düşünüyorum. Sol'un sorunlu bakışının ulaştığı her alan, despotikleşiyor. Artık bir İsveç sürgün modeli de yok, daha doğrusu artık hiçbir şey yok. Mecburen bu "kötü yazarlarınızla" bir ömür geçireceksiniz. Onları okuyacak, onlarla oturup kalkacaksınız. Çok mu zor, yani söylediğiniz nitelikli alanı yaratmak? Bunun tarihsel bir olgu olduğunu düşünenlerdenim, Kürtçe okuru, edebiyatının kötü örneklerine o kadar maruz bırakıldı ki, artık bir çıkış yolu da aramıyor.

Kürt edebiyatında biçimden çok ele alınan temanın hâkim olduğu bu temaların bireysel ve ödipal mevzulardan çok yine büyük diye adlandırılan politik ve toplumsal olaylarla sınırlandığını düşünüyorum. Minimal temalar kadar minimal bir üslubun örneklerine Kürt edebiyatında az rastlanıyor. Sizin birçok pasajınızı ve öykünüzü bunun dışında kalabildiğini de söylemek lazım. Toparlarsak Kürt yazarında konuya göre biçilen bir değer skalasının hâkim olduğunu, bu skalanın gizli ve bir baskı ve yasa varmışçasına etkin olduğunu iddia edebilir miyiz? Bu sorunun iddiasına katılıyorsanız siz bunun dışına çıkma gibi özel bir gayretiniz var mı? Bu gayretinize ket vuran "gardiyanlarınız" var mı?

Uslanmaz bir biçimciyim ben, uslanmıyorum zira en başından beri, bunun en mümkün yol olmadığını gördüğüm ve deneyimlediğim halde, bu düşünüş ve çalışma biçiminden vazgeçmiyorum. Tema hiçbir zaman temel meselem olmadı ne de buradan (okura) vereceğim şeyler. Peki, büsbütün özgür bir alanda kalem oynattığımız söylenebilir mi? Bu soruyu sormak bile, bu alanda bir kuşkunun hüküm sürdüğünü gösteriyor, öyle olmasa, fantazyalara boğulmuş, çokça şiirsel ve ağdalı metinler, roman adları çıkmayacaktı. Şiir yazmaya devam etmek için, romanlar yazıyoruz ve buradan üçüncü sınıf korku filmi (ve porno) senaryoları çıkıyor. Peter Handke'nin şiirselliğine ne diyeceğiz? Yaşlı annesinin tepeyi tırmanırken gaz çıkarmasına? Bilinçakışı falan da denendi biliyorsun, olduğu yerde çivilenmiş bir bilincin akabildiğini göstermeye çalışıyoruz! Nereye akıyor!? Saçma sapan bir yerde yaşıyorsun, elindeki tek tema radikal dinci bir hareketin zamanla yarattığı cehennem sonrası yaşam, tabii buna yaşam diyorsan! Fêrikvari lirizm mi, o da başka bahara!

Benimkilerin nerede durduğu ise bir muamma, zaten bilemezsiniz, biçimsel açıdan hangi kapıları araladığını, neleri zorladığını, politik mi, anti-politik mi, sanırım kimi okumalar –ve eleştiriler– açığa çıkaracak bunları. Ancak, bu ne

yaptığından bihaber bir yazarın sözleri değil, gayet farkındayım ne yazdığının. Mesela şu Kürt yazarın okuruna propagandasını anlayamıyorum, hiç deneyimlemediği, tanıdığı bile olmadığı temleri işleme merakını, kendine Tanrısallık biçmesini, her şeyi gören, değerlendiren, etik açıdan neyin iyi neyin kötü olduğunu söyleyen, kahramanını (eğer varsa ve yaşadığı yerden, daha doğrusu zihinsel mekânından bir kahraman yaratabilmiş ise) kendi daracık dünyasından çıkararak, onu kendisine benzetmek için ter döken... burada bir yazım –Kürtçe yazabilme ediminin kendisi– pornografisi var, bir anne varsa *Carrar Ana* olmak zorundadır, başka türlü yaşayamaz zaten. Bana göre, edebiyat eril Kürt yazarının insafına –onun insafsız olduğunu biliyorum– bırakılmayacak kadar nadide. Sorunuza gelince, baskıya inanmıyorum, ancak ket vurmaya evet. En gaddar gardiyanımız yine kendimiz oluyoruz.

Kürt edebiyatının özel sohbetlerinde, çeşitli mahfillerinde birçoğumuz sürekli bir şikâyet ve yakınma tonundayız. Bu yakınma ve şikâyet bumerang gibi dönüp dolaşıp sahibini buluyor üstelik. Bu mekanizmadan payınızı düşen bir şey var mı? Bu şikâyet ve yakınma hali üzerine ne söylemek istersiniz?

Kısaca yanıt vermek istiyorum (verebilir miyim?), bundan nefret ediyorum! Sızlanan edebiyattan nefret ediyorum! Böyle bir edebiyatın sömürge bile olmayan bir yerden çıkması mı gerekiyor? Bu bir kural mı?

Schelegel “Bir şey hakkında iyi ve ustaca yazabilmek için insanın artık ona ilgi duymuyor olması gerekir. Bir fikri gereğince anlatabilmek için insanın onun tümüyle kendi geçmişine havale etmiş olması gerekir.” Bu belirlemeden hareketle Kürt edebiyatında deyiş yerindeyse hâlâ dumani tüten olayların, travmaların edebiyatta işlendiği görülüyor, bu konuda bir şeyler söylemek ister misiniz?

Bu sana kalan şey, sana bırakılan şey, öyle diyelim. Hâlâ vahşi bir doğamız olsaydı (bildiğimiz anlamda), muhtemelen bunu yazıyor olacaktık. Bir dağ kaplanının serüvenlerini. Ne bileyim, *Ristemê Zal* trans bir birey olabilir. Yapamıyoruz, yapamıyoruz. Dönüp dolaşıp kendi hikâyemizi kaleme alıyoruz, temel meselemiz bizim insanımız ve yaşadıkları. Bu da bana son derece pragmatist geliyor, ten rengimiz beyaz bir kere, diğer beyazlar içinde kayboluyoruz. Tatil beldesi olarak Ölü Deniz düşünüyoruz, Kürtçe yazıyoruz ancak Türk olmak istiyoruz. Tabii, arada, birileri *Twitter*'de bana dair paylaşılan kimi şeyler gönderiyor, Türkçenin etkisinde yazdığımızı söylemişim falan, hayatlarının 23 saatini Türkçe yaşayan-

lar söylüyor bunu, çocukları Kürtçe bilmiyor, daha doğrusu tepki duyuyor ana-diline, siyasetleri Türk olmak için paralyor kendini, ama ben bunu söylemişim. Bu da bizim sorunumuz işte! Onlar gibi düşünmemek, hatta hiç düşünmemek. Ayrıca ustaca yazamıyorum ben...

Roman, öykü gibi modern formlar yeni insanı tanımlarken dil ve üslubu da bu ihtiyaçtan yaklaştıkları söylenebilir. Bu yeni üslup arayışı, yeni insanı ifade etme ihtiyacı üzerinden şekillenirken sermayesini güçlü bir modern yaşam pratiğinden alıyordu. Bohem, fluner Türkçe de Aylak gibi kelimelerin işaret ettiği tipoloji, yaşam biçimi ve buna münhasır üretilen özel üslup ilk elden aklıma gelen kolay örnekler. Kürtçe edebiyatında, Kürtçenin besleneceği modern bir yaşam pratiği ve imkânı olmadı. Bu durumun Kürt yazarını, sanatçısını zorladığı kamsındayım. Siz yazarken Kürtçenin yeni dünyayı, yeni insanı karşılamak, betimlemek için yeterince elinizden tuttuğuna inanıyor musunuz, yahut böyle bir zorluk yaşıyorsanız nasıl baş etmeye çalışıyorsunuz.?

Yeni insan da mevcut politik iktidarın içinden şekilleniyor, bu soruya uzun uzun yanıt veremeyeceğim maalesef. *Hawar*'ı düşünün, çok, ama çok önemli bir mesafe bizler açısından. Aradan uzun yıllar geçti, *Wêje û Rexne*, *Zarema*, bunlar önemli çıkışlardı, şimdi nasıl konumlanacağımızı bilmiyoruz, en güvenilir bilgi sosyal medya üzerinden geliyor sanki, biri bizim kapağı mı paylaştı, demek ki iyi yazmışız! Ne saçmalık! Geçenlerde bir yayınevini bir yazarın romanına dair yazdığı bilgi notunu gördüm, tabii ki Türkçe yazılmış, anlaşılır bir şey, ama bilgi anlaşılmıyor, yazarın antik astronot teorisyeni mi, kuantum fizikçisi mi, ne olduğunu anlamıyoruz ve bu bilgiye göre Kürtçe yazıp yazmadığını da. İşte tam da bundan söz etmek istiyorum, Kürtçenin yiten ruhu nerede? Hanginizde var ki, paylaşmak niyetinde değil? Kimsenin –hele de edebiyat yaparken–, hiçbir cenahın elinizden tutması gerekmiyor. Böyle yazacağız, sahip olduğumuz tek önemli şey dilimiz.

Soru: Sizi ilk olarak Türkçe ürünlerinizden tanıdık ve yayınlamış dört şiir kitabınız bulunmakta. Sonra eserlerini Kürtçe vermeye başladınız kısa sürede Kürt edebiyatında önemli ve etkili bir yer edindiğinizi düşünüyorum. Türkçe yazılan Kürtlere sürekli sorulan bir soru var: “Neden Kürtçe yazmıyorsunuz?” Soracağım soru size garip gelirse başışlayın ama ben bu soruyu tersten sormayı, oradan Kürtçe yazmadaki ısrarı anlaşır kılmayı umaraktan Türkçe bildiğiniz ve bu dilde eserler verdiğiniz halde neden Türkçe de yazmıyorsunuz?

Cevap: Yazıyorum aslında, ama artık pek “görünen” olmasını istemiyorum...